Banverket om ny järnväg:

Åsbodalen ger störst lönsamhet

BOXHOLM

Det östra alternativet, som berör Åsbodalen, är det samhällsekonomiskt mest lönsamma vid ett nytt järnvägsbygge mellan Gripenberg och Sya. Vinsten för samhället på 60 år blir drygt 1,5 miljarder.

Det visar Banverkets förstudie.

Om järnvägen byggs får den 30 procent av persontågen.

All godstrafik behålls på den nuvarande södra stambanan. Alla snabbtåg flyttas däremot över på den nya dubbelspåriga järnvägen som börjar byggas 1999.

— Frågan om godstrafik på den nya banan har diskuterats. Person- och godståg bör av underhållsskäl inte blandas på samma bana. Möjligheten har ändå studerats men godstrafikens krav på mindre lutningar, 10 procent i stället för 25 procent, medför en betydligt större anläggningskostnad, skriver Banverket i den 142 sidor tjocka förstudierapporten.

Sju har blivit tre

Sju alternativa sträckningar har analyserats. Fyra har valts bort. De tre som blivit klar, vi kallar dem för det västra, det mittersta (som båda berör Svartådalen) och det östra, ska nu utredas mer i detalj.

Vägverket anser att både det mittersta alternativet och det östra "sammantaget kan sägas ha stora fördelar jämfört med övriga".

Att även det västra går med till "finalen" motiveras med att det får stor samhällsekonomisk lönsamhet samtidigt som anläggningskostnaden blir förhållandevis låg.

Det som uppenbarligen i Banverkets ögon gör det västra alternativet något svagare än de båda övriga är att det påverkar landskapsbilden mer. Det innebär bland annat betydande ingrepp i Svartådalen vid Bärbäck, Öringe och vid Hageby och i Mossebo.

Östra alternativet

Om det östra alternativets inverkan på landskapsbilden skriver Banverket:

— Det ger stora ingrepp i ett mycket känsligt område, Åsbodalen, men innebär sammantaget påverkan på färre antal områden än de andra alternativen.

Å andra sidan anser Banverket att det östra alternativet inverkar mest negativt på friluftslivet. Det medför intrång i Boxholms och samhället Sommens närrekreationsområde.

Vid Sommen måste eventuellt ett elljusspår läggas om.

Nära Timmerö

Till det östra alternativets svagheter hör också att spåret bara kommer ha 100 meter till ett villaområde i södra Boxholm (Timmerö) samt passera i anslutning till bostadsfastigheter i Sommen.

Det som finns på intäktssidan i de samhällsekonomiska kalkylerna är sådant som restidsvinster, ökade biljettintäkter och positiva miljöeffekter.

Vilket alternativ som än väljs så blir det investeringskostnader runt 2 miljarder.

Befintliga stambanan

Alternativet att nöja sig med den befintliga stambanan skulle innebära att investeringskostnaderna begränsades till 30 miljoner kronor.

Pengarna skulle huvudsakligen läggas på att bygga om tre vägkorsningar (en i Gripenberg, en vid Gripenbergs slott och en i Näsby norr om Boxholm) så att de blir planskilda.

Det som är argument mot att samla all trafik på befintlig stambana är att det blir tidsförluster (cirka tio minuter för snabbtågen), samt en sådan tät trafik att det blir säkerhetsproblem och förseningsrisker.

Byggs för 300 knutar

På en ny järnväg antas snabbtågen rusa fram i en hastighet på 250 km/timmen (järnvägen byggs för att tåla hastigheter på minst 300).

På den befintliga går det inte att köra fortare än i 180.

Den fortsatta utredningen av de tre kvarstående alternativen börjar denna månad och ska vara klar i februari 1996. Alla tre alternativen anses vara samhällsekonomiskt lönsamma.

KARL-JOHAN NORÉN

BOXHOLM: Budgetöverskott på 6,5 miljoner räcker inte 2/6 1995

Hårda sparkrav 1996

BOXHOLM

Boxholms kommun kan notera ett bra resultat i 1994 års bokslut. Det blev ett överskott i förhållande till budget på 6,5 miljoner kronor. Men trots detta tvingas kommunen till hårda sparkrav för 1996. Hela 5,4 miljoner måste dras in jämfört med årets kostnader.

Dessutom måste alla förvaltningar själva svara för den del av löneökningarna som överstiger två procent. För prisökningar ges ingen ersättning alls.

Det är kommunstyrelsens arbetsutskott som lagt dessa förslag till budgetramar för arbetet med 1996 års budget. I utskottet sitter företrädare för s, c och kds, och då deras beslut är enigt tas det säkert också av kommunstyrelsen.

Senast 15 september skall förvaltningarnas budgetförslag ha lämnats in till ekonomiavdelningen. Och då skall förvaltningarna ha lämnat flera besparingsalternativ. Om given ram anses omöjlig att klara skall även andra sparalternativ anges.

Slutligt beslut tas av kommunfullmäktige i november.

Förlorar 1,5 milj

1994 gav ett stort plus. Varför är det ändå nödvändigt att spara kraftigt nästa år?

— Förslaget till nytt skatteutjämningssystem mellan kommunerna gör att Boxholm förlorar 1,5 miljoner nästa år, säger kommunalrådet Eva Karlsson (s).

— Dessutom mister vi flera hundra tusen kronor eftersom vi inte får någon kompensation för de nyinförda egenavgifterna.

— Vi har också startat en barnstuga i Bjursdalen som drar en hel del pengar. Och så får vi större kostnader för kollektivtrafiken.

Risk för uppsägningar

Hur berörs personalen om 5,4 miljoner måste sparas?

— Jag vill gärna invänta sparförslagen från förvaltningarna, men visst kan man redan nu se att det finns risk för uppsägningar. Mer än så kan jag inte säga just nu.

Skolan: 2 milj kr

— Man skall komma ihåg att kommunens personalkostnader utgör 47 procent av budgeten.

Arbetsutskottet föreslår att administrativ förvaltning sparar 0,7 milj, gatuavdelningen 0,3 milj, räddningstjänsten 0,1 milj, kultur- och fritidsnämnden 0,1 milj, skolstyrelsen 2 milj och socialnämnden 2,2 milj kr.

De minsta nämnderna: byggnadsnämnden samt miljö - och hälsoskyddsnämnden, föreslås slippa att spara.

Inga nya verksamheter?

— I budgetdirektiven säger vi också att ingen ny verksamhet får startas såvida den inte finansieras inom given ram, säger Eva Karlsson.

Kommunen har en låneskuld på 46 miljoner kronor eller 8 246 kr per invånare, men kommunalrådet gläder sig över att den minskat på senare år.

— Sedan 1993 har lånen reducerats med 3 miljoner kronor.

SVANTE STRÖMBERG

BOXHOLM: Biblioteket 3/6 1995

Upprop ska ge böcker

BOXHOLM

— Skicka böcker till Boxholms bibliotek!

Det säger förläggaren Kjell-Erik Sellin till TT.

Han uppmanar alla sina kolleger att sända ett urval av sina böcker från den aktuella produktionen till biblioteket som brann ned i april.

Själv bidrar Sellin med ett exemplar av förlagets senast utgivna böcker.

— Det är viktigt för oss förläggare att hjälpa till med en snabb återuppbyggnad av ett så komplett bibliotek som möjligt i Boxholm, säger Sellin. Vid branden utplånades 2 500—3 000 böcker.

Tidigare har författaren Göran Bergengren lovat skänka egna böcker till biblioteket .

Foto: SVANTE STRÖMBERG

— Det vore katastrof om jag måste flytta från det här huset där jag bott i 25 år, säger Majken Frank. Huset, vid sjön Trehörningen, måste rivas om Banverkets alternativ M 3 väljs.

Majken Frank har bott i Sjöstugan i 25 år 3/6 1995

”Järnvägen en katastrof”

BOXHOLM/ÖDESHÖG

Majken Frank är orolig. M 3-alternativet gör att hennes hus Sjöstugan måste rivas.

— Om alternativet M 3 väljs dras järnvägen rätt genom mitt hus, säger även en bekymrad Stig Andersson i Bjärsjö by i Ödeshögs kommun.

Även de två andra husen i byn måste bort. Många boende väster om Boxholms centralort drabbas hårt om Banverket genomför M 3-alternativet, likaså många som har fritidshus i området.

300 namn

I ett försök att stoppa alla planer på ett järnvägsbygge i trakten har Mossebo byalag därför samlat in 300 namnunderskrifter som lämnats till Boxholms kommun och Banverket.

En av eldsjälarna, Florence Toomväli, berättar att alla namnen samlats in sedan 24 maj. Hon bor på fastigheten Bösemålen. En järnväg i området kommer dock inte att anläggas på Bösemålens marker.

— Men förslaget innebär att järnvägen dras nära våra marker, med buller och vibrationer som följd.

Florence Toomväli och Majken Frank har åkt runt med listorna i bygden, och på denna korta tid var det 300 som skrev på.

— Vi kräver att kommunen och Banverket avskriver utredningsförslaget M 3. Vi förespråkar inte heller något av de andra alternativen genom jungfrulig terräng; vi föreslår att befintlig järnväg byggs ut.

I protestskrivelsen framhålls att M 3-alternativet skulle göra ett mycket stort intrång i en unik miljö där omfattande kultur- och naturvärden står på spel.

Dessutom berörs ett stort antal småskaliga lantbruksenheter, övrig permanentbebyggelse samt många fritidsboende.

Vidare sägs att trakten med dess säregna natur med en artrik fauna och flora utgör ett bra rekreationsområde för tätortsbefolkning.

— Om det visar sig nödvändigt är vi beredda att besvära oss hos EU-domstolen. EU framhäver ju vikten av en levande glesbygd. Om M 3-alternativet väljs drabbas glesbygden i området hårt, säger Florence.

Greenpeace

Hon har också kontaktat Greenpeace som lovat ställa upp om alla andra åtgärder misslyckas.

Majken Frank berättar att hennes far köpte huset 1934 och att hon bor där permanent sedan 25 år. Stugan ligger idylliskt vid sjön Trehörningen.

— Rena katastrofen om järnvägen dras fram här. Inte bara för mig utan även för mina barn och barnbarn, säger Majken.

Stig Andersson vet inte vad han ska ta sig till om järnvägen dras genom Bjärsjö by.

— Här bor jag och min familj, min bror Åke med familj samt våra föräldrar. Jag hoppas verkligen att det aldrig blir något järnvägsbygge här.

Bosse Otterborg har rustat upp ett gammalt fint hus i Mossebo. Han använder det nu för fritidsboende, men planerar att bosätta sig där om ett antal år.

SVANTE STRÖMBERG

Pensionärernas begäran var förgäves

Boxholm betalar inget tillägg

7/6 1995

BOXHOLM

Det hjälpte inte att PRO-medlemmar hissade flaggorna utanför kommunhuset i Boxholm på tisdagen. Inne i huset sade politikerna nej till pensionärernas årsgamla begäran om kompletterande bostadstillägg.

— Det var ledsamt att höra. Det hade varit de sämst ställda pensionärerna som gynnats av ett positivt beslut. Nu har vi i PRO i alla fall gjort vad vi kunnat i denna fråga, säger ordföranden Sven Peterson.

Han fortsätter med att han hade hoppats att kommunen skulle vara beredd att betala ut stöd för andra halvåret.

Statligt övertagande

— Kommunen hade räddat sin ära med det. Jag anade emellertid att beskedet skulle bli detta eftersom man bara har dragit ut och dragit ut på beslutet. Besvikelsen bland pensionärerna är mycket stor.

PRO:s begäran har understöts av det kommunala pensionärsrådet. Bakgrunden är att staten vid senaste årsskiftet övertog allt ansvar för bostadstillägget till pensionärer.

Dessförinnan stod staten för 70 procent och kommunen för 20 av hyresbeloppet mellan 100 och 4 000 kronor per månad för den som var berättigad till fullt bidrag.

Efter årsskiftet skulle staten stå för 85 procent av boendekostnaden mellan 100 och 4 000 kr. PRO har velat att kommunen skulle fylla upp med de 5 procent som försvann när staten övertog ansvaret.

Enligt kommunen skulle denna kompensation kosta kommunen 630 000 kronor på helåret. Det är uppgifter som kommer från Riksförsäkringsverket och som inte är schablonberäknade utan som utgår från de faktiska förhållandena i just Boxholms kommun.

— Mot bakgrund av kommunens ekonomiska läge och utsikterna för kommunens långsiktiga finansieringsmöjligheter bedömer vi det inte som möjligt att komplettera det statliga stödet med ett kommunalt, skriver kommunstyrelsens arbetsutskott i sitt förslag till beslut.

Pekar på annat

Det definitiva beslutet tar kommunstyrelsen i nästa vecka. Eftersom arbetsutskottet är enigt är det föga troligt att kommunstyrelsen gör en annan bedömning.

Arbetsutskottet framhåller att kommunen i sin bostadspolitik medverkat till att det egna bostadsbolaget kunnat hålla tillbaka hyreshöjningar.

Vidare rättfärdigar politikerna beslutet genom att peka på olika kommunala satsningar som under senare år gjorts på äldrebostäder.

Enligt kommunens kanslichef Sigvard Paulsson är det i Östergötland bara Motala kommun som har beslutat att kommunalt komplettera bostadstillägget till pensionärer.

KARL-JOHAN NORÉN

FOTNOT: Boxholms PRO svarar för skötseln av kommunens flaggstänger i centralorten.

EXEKUTIV AUKTION

Auktionsdag: Onsdagen den 28 juni 1995
Plats: Kronofogdemyndigheten , Platensgatan 19, Motala

7/6 1995

KL 09.00 F D VÄRDSHUS I BOXHOLM

Boxholm Ekeberg 1:2 med adress Tranåsvägen 14. Areal 10.517 kvm. F d värdshus i ett plan med delvis inredd vind och källare under del av huset. Byggår 1892, senast om- och tillbyggd 1990. Lokalyta om ca 430 kvm fördelad på matsalar, serveringsrum samt restaurangkök. Bostadsrum m m om ca 50 kvm på vindsplanet. Lokalerna är ej uthyrda. Flera uthus och ett tvåbilsgarage. Relativt modern standard och i stort normalt underhållsskick.
Tax-värde: 935.000 kr. Marknadsvärde: 450.000 kr.
Visning: Onsdagen den 14 juni kl 10.00
Fördelningsdag: 1995-07-26 kl 14.00.

Kl 09.45 TOMTPLATS MED SKALHUS

Mjölby Beletorp 1:6, belägen ca 4 km söder om Hogstad. Gräsbevuxen plan tomtplats, f d ängsmark, om 1.376 kvm. Skalhus om 45 kvm i mycket dåligt skick.
Tax-värde: 171.000 kr. Marknadsvärde: 35.000 kr.
Visning: Tisdagen den 13 juni kl 09.00.
Fördelningsdag: 1995-07-28 kl 14.00.

KL 10.15 TOMTPLATS SÖDER OM HOGSTAD

Mjölby Beletorp 1:16, belägen ca 4 km söder om Hogstad. Obebyggd tomtplats om 1.391 kvm, huvuddelen gräsbevuxen ängsmark förutom en mindre skogsdunge.
Tax-värde: 28.000 kr. Marknadsvärde: 30.000 kr.
Visning: Tisdagen den 13 juni kl 09.00.
Fördelningsdag: 1995-07-28 kl 14.00.

KL 10.45 BOSTADS- OCH LOKALHYRESFASTIGHET I BOXHOLM

Boxholm Sättertorp 1:18 med adress Storgatan 11. Areal 1.253 kvm. Tvåplanshus med inredd vind och delvis källare. Även garagelänga och förrådsbyggnad finns. Byggår 1895, renoverad och ombyggd 1984. 3 lgh om sammanlagt 180 kvm, en restauranglokal om 150 kvm samt en kontorslokal om 60 kvm. Lägenheterna och restaurangen är uthyrda. Hyresintäkter 1995 inkl garage men exl kontorslokal: ca 170.000 kr. Realtivt bra inre och yttre underhåll.
Tax-värde: 558.000 kr. Marknadsvärde: 700.000 kr.
Visning: Onsdagen den 14 juni kl 12.00.
Fördelningsdag: 1995-07-28 kl 14.00.

FOTBOLL: Grattis, Boxholms IF! 7/6 1995

90-åring som siktar uppåt

BOXHOLM

Boxholms IF hade en tung fotbollssäsong i fjol. Ett enda futtigt mål skiljde laget från att hänga kvar i femman även kommande säsong.

Nu blev det inte så. Men jubilaren Boxholm satsar på en snabb comeback till division V, och man är redan på god väg.

Vi gläntar på dörren till gärdsgårdsserien

Åtta vinster på lika många matcher och full pott har det blivit än så länge. Inte illa för ett lag som "bara" siktade på att vara bland de fyra bästa.

— Visst har det gått bättre än väntat. Men vi har haft lite tur i vissa matcher som vi vunnit med knappa siffror, menar nye tränaren Per Hallin.

Hallin tog tillsammans med Göran Karlsson, som tidigare tränat Mantorp, över Boxholm inför den här säsongen. Och bättre start som tränare går ju knappast att önska sig.

Blandat material

— Vi har en god stämning i laget samtidigt som vi har marginalerna på vår sida. Det har hjälpt oss än så länge, säger Hallin som närmast kommer från Malexander.

En anledning till Boxholms framgångar är att laget både har ungt och mer rutinerat folk. Boxholm försöker hela tiden slussa in nya, unga spelare till A-laget. I år har tre pojkar födda 1979 fått chansen i A-laget med bra resultat. Att en blev antagen till fotbollsgymnasiet i Kalmar och att en står som reserv tyder på att lilla Boxholm har lovande ungdomar att ta av.

— Jag tycker det är viktigt att de unga killarna får känna på hur det är. Att spela med A-laget är trots allt lite tuffare än juniorlagsspel.

Samtidigt som de unga får chansen har Boxholm också de lite äldre spelarna som varit med ett tag. De kan stötta och ge råd till de yngre spelarna.

Storhetsperiod

Boxholms IF har inte alltid varit ett lag som hållit till i de lägre serierna. Den senaste storhetsperioden, säsongen 1987/88 låg laget i trean. Då hette motståndarna Motala AIF, Sleipner, Linköpings FF och Mjölby AI. Nu får man brottas med lag som Strålsnäs, Normlösa och Vallerstad.

— Vi hade en jättebra årskull födda 1969. När de försvann till andra klubbar klarade vi inte av generationsväxlingen som kom. Laget kunde inte axla de många spelarförlusterna, förklarar Hallin.

Därför har Boxholm stadigt sjunkit i seriesystemet, men vändningen verkar alltså vara på gång i år.

Just i dag är det exakt 90 år sen Boxholms IF bildades. Detta ska naturligtvis firas med pompa och ståt hemma på Svartåvallen med bingo, uppvisningsmatcher och musik från stans duktiga musikkår.

— Får vi tur med vädret så hoppas vi på mycket folk, för det är ju en perfekt plats att ha festligheterna på, menar Per Hallin.

Men den riktiga 90-årsfesten är planerad till augusti. Då kommer bland annat en orkester från Bayern i södra Tyskland till Boxholm för att spela. Matcher och bingo står också på programmet.

Lagom till jubileumsåret har klubben också byggt till en hel del. Nya omklädningsrum och en helt ny plan som står färdig till hösten var välkomna tillbyggen.

— Den nya planen ska väl främst avlasta de två andra. Det känns fint att ha en extra plan att tillgå ifall det skulle krisa till sig, tycker Hallin.

Viktiga matcher

I dag blir det firande, men sen är det dags att återgå till träning och finslipning inför de tre viktiga matcher som återstår innan sommaruppehållet. Bland annat står Per Hallins gamla klubb Malexander för motståndet.

— Malexander blir extra speciellt att möta. Dels är det min gamla klubb, dels är det loklalderby med allt vad det innebär, säger Per Hallin.

Blir det full pott i dessa matcher får vi säkerligen se Boxholm i femman igen.

CLAES NILSSON

Foto: CLAES NILSSON

Boxholms IF blandar framgångsrikt mellan unga, hungriga spelare och de lite äldre lirarna. Från vänster: Jonas Borg, 16, Peter Gustavsson, 28 och Jonas Karlsson, 16. Ligger ner gör målvakten Patrik Wik, 16.

NYA JÄRNVÄGEN: Länsstyrelsen blandar sig i 8/6 1995.

Fyra alternativ ska utredas

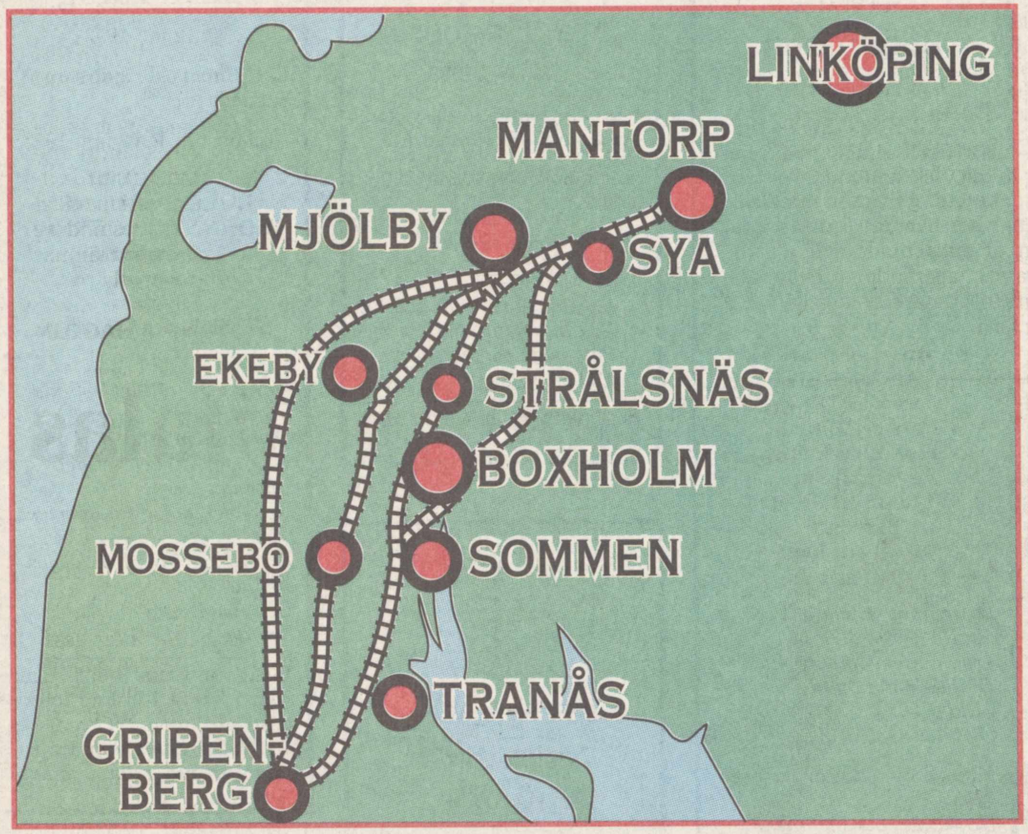

De fyra järnvägsalternativ som Banverket nu vill utreda vidare. Det nya alternativet är det längst till vänster. Innanför det finns det västra som går rakt genom Mossebo. Det mittersta passerar genom Strålsnäs och det östra går genom Åsbodalen öster om både Strålsnäs och Åsbo kyrka.

BOXHOLM

Ett fjärde, ännu mer västligt alternativ, ska läggas till järnvägsutredningen Sya—Gripenberg efter en begäran från länsstyrelsen i Östergötland. Det beslutades på ett upptaktsmöte i Tranås i går.

Banverket hade inbjudit till mötet. Man ville ha synpunkter på förstudierapporten inför nästa fas, utredningen.

Med på mötet fanns bland annat de båda berörda länsstyrelserna och företrädare för Tranås, Boxholms och Mjölby kommuner. Länsstyrelsens representanter begärde att Banverket utöver de tre föreslagna bansträckningarna även närmare utreder det västligaste alternativet av de sju sträckningar som förstudien tar upp.

Skonar ådalarna

Fördelen med detta alternativ gentemot de tre andra är är att det helt skonar de skyddsvärda ådalarna Svartådalen och Åsbodalen.

• Till nackdelarna hör att det berör flera gårdar i Rinna församlings södra del. Själva Mossebo by skulle denna sträckning dock gå väster om. Länsstyrelsealternativet korsar länsvägen Ryckelsby—Väderstad vid Diseberg. Jan Alm, Boxholms kommuns företrädare på mötet, var ensam om att ha med sig protestlistor mot järnvägsplanerna.

Flera protestlistor

Han hade med sig protestlistor från Mossebo byalag och föreningen Kultur- och naturvänner. Deras upprop hade skrivits på av vardera cirka 300 personer. Båda uppropens budskap är att järnvägen är onödig.

Vidare hade Jan Alm med sig ett upprop från Arbetsgruppen

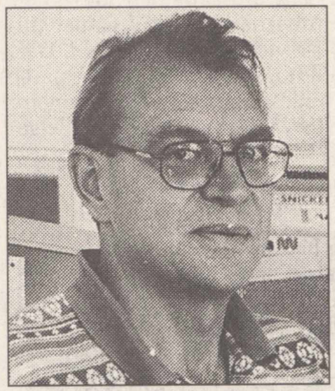

Jan Alm, Boxholms kommuns plan- och byggchef, krävde i går att Banverket förklarar varför järnvägen måste byggas.

rädda Svartådalen, som var undertecknat av 680 personer.

I uppropets tas avstånd från det alternativ som innebär ingrepp i Svartådalen vid bland annat Bärbäck, Öringe och Hageby, och som nu blir det näst västligaste alternativet i förstudien.

Jan Alm hade också med med sig ett upprop mot det östligaste alternativet, som berör Åsbodalen, påskrivet av cirka 600 personer.

Färsk skrivelse

Framför allt markerade Jan Alm Boxholms kommuns egen hållning.

Han hade med sig ett dygnsfärsk skrivelse från kommunen undertecknad av kommunalrådet Eva Karlsson och kanslichef Sigvard Paulsson.

I skrivelsen krävs, säkert med tanke på informationsmötena i nästa vecka för allmänheten, att Banverket "på ett mera omfattande sätt måste tydliggöra skälen för ett nytt spår. Från kommunens sida har vi inte fått ta del av denna övertygande redovisning. Denna redovisning ska lämnas innan banutredningen påbörjas. Detta påpekande utgör i sig inte något ställningstagande till projektet som sådant".

Underbyggde Banverket på mötet sina skäl för varför järnvägen måste komma till stånd?

— Nej, det blev ingen sådan diskussion. Banverket kommer senare i veckan att kontakta Boxholms kommun om detta, svarar Jan Alm.

Tranås och Mjölby

Tranås och Mjölby kommuner hade inte motsvarande krav på att Banverket på ett bättre sätt än vad som görs i förstudierapporten ska motivera den nya järnvägens existensberättigande.

Det kan möjligen förklaras med att politiker och tjänstemän inte känner samma tryck från allmänheten i dessa båda kommuner som i Boxholm.

För den skull var inte Tranås och Mjölby kommuners företrädare stillatigande på gårdagens möte.

— Från Tranås har vi två huvudsynpunkter. Det ena är att det måste bli mer utrett hur det ska bli i startpunkten vid Gripenberg. Mjölby har motsvarande krav för slutpunkten i Sya/Mantorp-området.

— Den andra är att vi har erinringar mot att järnvägen i förstudiens två östra alternativ är dragen så nära Sommens samhälle som det är, säger gatuchef Per-Erik Ling.

Nöjda i Mjölby

Varken Tranås, Mjölby eller Boxholm förordar eller förkastar i nuläget dock någon sträckning.

— Det finns för lite underlagsmaterial för att göra ett ställningstagande i detta skede. Alla fyra alternativ som ska utredas vidare går genom vår kommun. Det är vi nöjda med så här långt, säger Mjölby kommuns planeringssekreterare Bengt Stålner.

KARL-JOHAN NORÉN

Ödeshög säger nej

ÖDESHÖG

— Vi vill inte ha någon ny järnvägslinje genom vår kommun, deklarerar kommunalrådet i Ödeshög, Michael Cornell.

En enig kommunstyrelse säger därför nej till det västra alternativet, som berör kommunen.

— I och för sig föreslår vi att man bör fortsätta att utreda alternativet som går öster om Boxholms centralort.

Men det vi framför allt vill framhålla är att vi säger nej till det alternativ som berör vår kommun. Exempelvis Bjärsjö by skulle ju råka illa ut om järnvägen dras genom Ödeshögs kommun, säger Michael Cornell.

I ett reportage i lördagens ÖC protesterade bland andra Stig Andersson i Bjärsjö. Han undrade vad han och hans familj skall ta sig till om järnvägen dras genom hans hus.

— Vi tycker Stig har rätt i sin protest. Alternativet får svåra konsekvenser för många fastigheter i Trehörna församling, säger Cornell.

SVANTE STRÖMBERG

Konstnär vill tacka Boxholm

9/6 1995.

BOXHOLM

Konstnären Mohammad Yassin, Boxholm, har erbjudit sig att gratis göra ett större konstverk att placeras på Stenbockskolans skolgård.

— Han har sagt att han vill skänka det, inte bara till skolan utan till hela kommunen som tack för vad Boxholm har gjort för honom och alla andra flyktingar, berättar skolchef Sune Lind och visar konstnärens originalskiss.

Corren har tidigare berättat om irakiern Mohammad Yassin och hans konstnärliga utbildning och talang.

Det är han som har gjort plåtskulpturen på AMU-verkstaden i Boxholm som symboliserar fred, frihet och arbete.

Praktik

Skulpturen har rönt allmän uppskattning och kommunledningen har lovat att den ska få en offentlig placering.

Under våren har Mohammad Yassin haft arbetsträning hos bildlärare Lotta Schöld på Stenbockskolan, varvid han fått idén att under sommaren göra ett konstverk för skolgården.

På ett 5 meter högt och 3 meter brett trästativ vill han placera en serie keramikplattor i ungefär A5-format med olika motiv. Av de olika plattorna ska det bli en helhet som speglar skolans verksamhet med undervisning, skolpoliser, föräldrasamtal och annat.

Moder Svea

Skolans koppling till samhället i övrigt framhålls också.

I förgrunden på konstverket framträder två ungdomar och över alltsammans svävar Moder Svea.

— Konstnären vill ha hjälp med materialkostnaden. Han har räknat med att det går åt 1,5 kubikmeter lera i obränt skick.

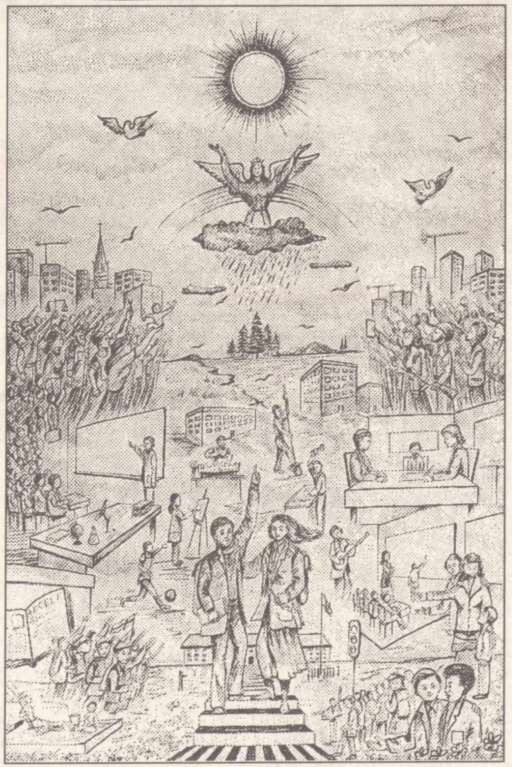

Så här har Mohammad Yassin tänkt sig att konstverket på Stenbockskolans skolgård ska se ut. Han vill skänka det till kommunen som ett tack för flyktingmottagandet.

Foto: LASSE HEJDENBERG

Själva arbetet utför han gratis, berättar Sune Lind.

Skolstyrelsen har beslutat att låta kultur- och fritidsnämnden och kommunstyrelsen yttra sig över förslaget. Skolstyrelsens egen uppfattning är att konstverket är fint. Kommunstyrelsens arbetsutskott tycks göra samma bedömning. Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen är att konstverket bör bli verklighet.

KARL-JOHAN NORÉN

Boxen i Boxholm

De boende får köpa sina hus

BOXHOLM

Det blir ett lyckligt slut på konkursen för bostadsrättsföreningen Boxen i Boxholm.

De kvarboende får, precis som de hela tiden velat, köpa sina i dag förhyrda villor på Vargstigen.

På den exekutiva auktionen i går köpte Stadshypotek, som tillsammans med SBAB varit långivare, de åtta villorna för 2 750 000 kronor.

Säljs till de boende

Men de ska säljas vidare till de boende som var och en tillträder som ägare 21 juli utan inblandning av någon bostadsrättsförening.

En förutsättning från Stadshypoteks sida för uppgörelsen har varit att de fyra kvarboende familjerna lyckas hitta köpare även till de fyra tomma husen.

De boende nöjda

Det har de gjort eller är på väg att göra.

— De boende är väldigt nöjda med den lösning som nu blivit. De var med på auktionen och sa till mig "nu kan vi sova gott i natt", säger Roger Karlsson på Stadshypotek i Linköping.

Han vill inte avslöja Stadshypoteks "återförsäljningspris".

Boxholm

10/6 1995

0142-501 35

"Nya järnvägen ett helgerån"

BOXHOLM

Den samlade hembygdsrörelsen i Boxholms kommun protesterar mot Banverkets planer att förstöra vår kulturbygd.

Så skarpt inleds en protestskrivelse från Åsbo, Ekeby och Malexanders hembygdsföreningar, samt byalagen i Mossebo, Rinna och Blåvik.

Den är tillkommen med anledning av planerna på en ny järnväg och är ställd till Banverket.

— Såväl Åsbodalen som Svartådalen är i rikshänseende klassade i högsta bevarandeklass och det är ett helgerån att våldföra sig på dessa bygder med ett nytt höghastighetsspår, heter det bland annat i skrivelsen.

Skrivelsen är undertecknad av Sten-Olof Ragnar och Lars Andersson.

— Som vanliga medborgare ifrågasätter vi starkt att de få reseminuter som kan sparas med förslaget över huvud taget kan vara ett skäl att förstöra vår hembygd.

BOXHOLM: Nyhet efter sommarlovet 10/6 1995

Flexiblare klasser införs

BOXHOLM

På högstadiet i Boxholm kommer det till hösten att införas ett flexibelt klassystem i årskurs 7. Eleverna delas in i mindre klasser än i dag med 16—17 elever i varje klass.

Årskurs 7 på Stenbockskolan blir därmed fyr- i stället för treparallellig .

Detta låter märkligt i ett skede när skolväsendet i Boxholm står inför ett av sina största besparingskrav.

Meningen är att de mindre klassenheterna inte ska medföra några extrakostnader. När undervisningen så tillåter kommer två klasser att läsa ihop.

En klassföreståndare

Det som förloras på gungorna ska på sätt tas igen på karusellen.

Dessutom sker en inbesparing genom att varje klass får nöja sig med en klassföreståndare.

— Idén kommer från en av skolans lärare, Elisabeth Davidsson. När vi sedan började undersöka om det fanns någon skola som redan arbetar efter den här modellen fann vi en i Stockholm, Matteusskolan, berättar Ingemar Schütz, rektor på högstadiet.

I årskurs 7 ska det nästa läsår gå 66 elever. Normalt skulle de fördelas på 22 elever i varje klass.

Ett krux med den indelningen är att det i ämnen som hemkunskap, slöjd och musik inte går att ha så stora klasser.

Underlättar byten

— I till exempel hemkunskap räcker inte lokalen till för mer än 16 elever. I ett sådant ämne blir det därför automatiskt halvklass i det traditionella systemet med följd att lokaler och lärare inte utnyttjas optimalt, säger Ingemar Schütz.

I ämnen som NO, SO, svenska och idrott kommer det att växla mellan enkelklass och storklass beroende på vad som ska göras på varje lektion. I engelska och matte blir det bara enkelklass.

Men först blir det sommarlov. I går var det skolavslutning för hela grundskolan i Boxholm kommun och Sune Lind summerade sitt första läsår som skolchef i Boxholm.

Det gick tydligen utmärkt att byta ut Vilhelmina mot Boxholm, för vid samkvämet med avgångseleverna och skolpersonalen sa han: "Jag har trivts mycket bättre än vad jag vågade drömma om innan jag flyttade hit."

Richardsson avtackad

Bengt Richardsson, en av rektorerna, tackade för sig i går. Han går i pension efter nio års tjänst i kommunen.

Han avtackades både av den nuvarande skolchefen och av den tidigare Rune Johansson.

Skolstyrelsens ordförande Bo Ek överlämnade som synbart tack en Eskil Nordell-tavla.

KARL-JOHAN NORÉN

Foto:KARL-JOHAN NORÉN

Sjätteklassarna i Boxholm gör sig redo för avmarsch till kyrkan avslutningsdagen. Längst fram står från vänster Jessika Ahola, Daniel Norrbin och Maria Wennerqvist. När de börjar på högstadiet efter sommarlovet får de möta ett nytt, flexibelt klassystem.

BOXHOLM 13/6 1995

Första Systembutiken öppnad

BOXHOLM

På måndagen öppnade Systembolaget sin första butik i Boxholm.

— Jag bor i Mantorp men kommer ändå att hoppa över trista Mjölby köpcentrum för att i stället handla alkohol här i mysiga Boxholm. Det deklarerade Inga Lindeblad, en av alla dem som besökte butiken på måndagen.

— I Mjölby köpcentrum sitter A-lagare lite varstans, och det luktar urin i hissarna. Inte alls trevligt! Nej, nu får vi i Mjölby kommun skärpa oss när det finns en Systembutik i den lilla grannkommunen.

"Inga problem"

— Jag åker gärna de få milen extra till Boxholm för att komma till en härlig miljö.

En annan kund, Boxholmsbon Thorbjörn Larsson, kommer med sonen Gustav Thorell, tre år.

— Jag tror absolut inte att en Systembutik medför några problem. Tidigare fanns ju ett utlämningsställe, så sprit har alla kunnat få tag på under årens lopp.

— Dessutom har butiker länge funnits i Tranås och Mjölby.

Thorbjörn Larsson tror att den nya butiken gör att betydligt fler kommer att besöka Boxholm.

Bättre service

— Samtidigt gör de andra inköp; det blir bättre snurr på affärslivet totalt sett.

Butikschef Ingrid Pettersson berättar att hon och två andra deltidare jobbar i den 430 kvm stora butiken.

Inte heller hon tror att nyetableringen skall orsaka några problem.

— Vad det är frågan om är att vi nu kan ge kunderna bättre service.

SVANTE STRÖMBERG

— Jag bor i Mantorp, men kommer ändå att handla här och inte i Mjölby, avslöjar Inga Lindeblad för butikschef Ingrid Pettersson.

Foto: SVANTE STRÖMBERG

BOXHOLM

BOXHOLMS BRUKSMUSEUM

Onsdag 14 juni kl 19.00
– SKOGENS KVÄLL

Kort presentation av gåvor från Märta Sjunnesson-Gustafsons dödsbo.
Avtäckning och presentation av målning som gåva från Boxholms Skogar AB.
Medv av VD Ingemar Thorstensson samt f skogvaktaren Sten Nordqvist.
Kom, se och hör om nyförvärven i ett uppfräschat museum!
Museet öppet 17.00–20.00 Inträde: 15 kr

BOXHOLM: Hetsigt möte om nya järnvägen

”Planen ska stoppas”

BOXHOLM

Aldrig tidigare har så många människor i Boxholm hörsammat en kallelse till ett informationsmöte.

I tisdags kväll berättade Banverket om den förstudie man gjort om ny järnväg genom kommunen, och närmare 400 personer kom. I två omgångar. Och alla protesterade.

Det var markägare och allmänhet som kallats vid olika tidpunkter. I detta skede är fem sträckningar från Sya/Mantorp till Gripenberg aktuella. Vilken som föreslås avgörs längre fram.

Tog tåget

Begreppet ”tid” blev direkt en het sak. Per-Arne Kreutz från Banverket började med att beklaga att informationen om mötet kom ut mycket sent. Sedan fyllde han på med att han inte kunde stanna särskilt länge, eftersom han skulle med tåget från Mjölby.

De församlade fann situationen närmast absurd, och Göran Bergengren ville mot slutet av mötet säga vad alla tyckte.

— Nej, det får du inte! ropade Per-Arne Kreutz, som tänkte på sitt tåg. Jag har nämligen satt punkt nu.

— Jag talar ändå! Ni har tid, kontrade Bergengren och överröstade Kreutz försök att tysta honom.

Fräckt

— Det är jävligt fräckt att först kalla hit folk och direkt starta med att säga att ni inte har tid med oss, dundrade Göran Bergengren, som också hann protestera mot Banverkets planer på att förstöra fantastiska kulturbygder i Boxholm.

Det här med tiden togs också upp av Sylve Andersson, Rinna.

— Ni påstår att restiden för den som åker med snabbtåg minskar med nio minuter.

— Detta är ju fantastiskt. Varken Banverket eller någon annan kan springa ifrån tiden, inte heller springa ifatt den, tiden är vad den är, sade Sylve Andersson.

— Dessa nio minuter kan absolut inte uppväga den nackdel det är att vackra kulturmiljöer försvinner.

Elsa Gustavsson sade att halva Hageby drabbas om ett av alternativen väljs. Det är orimligt, betonade hon.

Bosse Otterborg i Mossebo:

— Jag bedriver näringsverksamhet, och mitt läge är nu svårt. Ett av alternativen förstör mitt hus.

— Hur skall jag göra? Redan i dag måste jag skjuta upp viktiga beslut. Måste jag ägna mig åt något annat?

Snabbare tåg

Per-Arne Kreutz förklarade att ett regeringsbeslut från våren 1994 ligger till grund för planerna.

Han betonade att en utbyggnad inte bara är till fördel för snabbtågen; det blir också bättre utrymme för regiontåg och godståg.

— Det är vidare viktigt att försöka få så många som möjligt att åka de miljövänliga tågen. Flyg och bil får inte ta över. Snabbare, bekvämare tåg gör att vi får fler resenärer, större biljettintäkter.

— Det finns problem, men jag tror att de skall kunna lösas. Då kommer ett antal av er att drabbas, och då hoppas jag att alla problem skall kunna lösas på frivillig väg, att vi skall slippa en massa processande.

SVANTE STRÖMBERG

FOTNOT: Boxholms kommun har inte tagit ställning till järnvägen, vilket vi felaktigt påstod i gårdagens tidning.

— Vi Boxholmsbor måste åka till regeringen med våra protester, sade Catarina Bruhn vid mötet om den nya järnvägssträckningen.

Foto: SVANTE STRÖMBERG

Fakta kring nya järnvägen

Här nedan presenteras de fem alternativ som Banverket ska utreda vidare. Omkring 500 fastighetsägare i Mjölby, Boxholm och Tranås är direkt berörda och har kallats till informationsmöten.

Samtliga förslag har två varianter på anslutning i norr och det står öppet om det blir i Sya eller Mantorp.

En anslutning i Sya innebär att banan går i ett tråg och bildar en barriär inne i samhället. Flera fastigheter måste lösas in och söder om Sya förändras landskapsbilden med de bullerskärmar som behövs.

En anslutning med spårkorridorer i Mantorp kräver mindre ingrepp inne i själva samhället, men desto mer utanför. Byn Päpplinge korsas och många fastigheter måste lösas in och de som blir kvar blir omgivna av järnvägsspår. Här finns också värdefull hagmark och fornlämningar.

Samtliga fem förslag berör ett stort rektangulärt område mellan Bockarp och Kolstadsjön ned till Stora Broslätt och Mörkeskog. Sedan strålar de fem alternativen ut i olika riktningar:

Västra alternativet:

Går vidare via Hulterstad, korsar riksväg 32 strax norr om Bleckenstad, svänger av nordväst om Ryckelsby ned mot västra sidan av Mossebosjön, mellan sjön Svarten och Rödjesjön till Gripenberg.

Längd: 51 km

Kostnad: 1,45 miljarder kr (1,85 vid dubbelspår).

Anslutning: Kan anslutas till den befintliga södra stambanan vid Hulterstad.

Korsningar/broar: 26 st (vägar 21, järnväg 1, vattendrag 4)

Tunnlar: 0

Övrigt: Ligger helt skilt från tätorts- eller annan sammanhängande bebyggelse. Det innebär stora ingrepp i Svartådalen vid Hulterstad, i Lillån vid Ryckelsby samt flera småskaliga kulturmiljöer i skogsområdena. Bedöms vara det alternativ som ger störst påverka på naturmiljön. Ska utredas på länsstyrelsens initiativ, dock med förbehållet att utredningen kanske inte blir fullständig om det visar sig bli alltför stora problem.

Mittenalternativ 1 (M3 i förstudien):

Svänger av söderut parallellt med befintlig järnväg och Svartån ett stycke för att korsa över i höjd med Dala, snett ned vid Öringe, väster om Sjögarpssjön för att ansluta till västra alternativet sydväst om Mossebosjön.

Kostnad: 1,5 miljarder kr(1,9 vid dubbelspår)

Längd: 49 km

Anslutning: kan anslutas till den befintliga södra stambanan i Svartåns dalgång.

Korsningar/broar: 27 st (vägar 21, järnväg 1, vattendrag 5).

Tunnlar: en tunnel, 0,5 km.

Övrigt: Har utlöst våldsamma protester bland allmänheten. Berör Svartåns dalgång i Boxholms kommun starkt, bland annat korsas Svartån två gånger.

Mittenalternativ 2 (M4 i förstudien):

Går rakt söderut över Mörkeskog till Strålsnäs för att korsa stambanan och riksväg 32 i höjd med Linneberg, vidare genom Österskogen, över Flemminge, på östra sidan om Sjögarpssjön, väster om sjön Löningen, passerar väster om Sommen ned till Gripenberg.

Kostnad: 1,8 miljarder kr (2,2 vid dubbelspår).

Längd: 47 km.

Anslutning: Kan anslutas till den befintliga södra stambanan i Strålsnäs.

Korsningar/broar: 22 st (vägar 18, järnväg 1, vattendrag 3).

Tunnlar: 5 tunnlar, 3,8 km.

Övrigt: Passerar nära tätortsbebyggelse i Strålsnäs och nära rekreationsområde i Boxholm. Anses av Banverket vara det alternativ som påverkar landskapsbilden minst.

Östra alternativet 1:

Viker av sydost om Mjölby, passerar mellan Laggarp och Grönlund rakt ned i Åsbodalen för att passera öster om Boxholm nära Timmerö, korsar riksväg 32 i höjd med Hester för att sedan passera Sommen och ansluta till alternativ väst söder om Rödjesjön.

Längd: 48 km

Kostnad: 1,5 miljarder kr (1,9 vid dubbelspår).

Anslutning: Kan anslutas till den befintliga östra stambanan i Sommen.

Korsningar/broar: 26 st (vägar 21, järnväg 1, vattendrag 4).

Tunnlar: En tunnel, längd 800 m.

Övrigt: Gör stora ingrepp i rekreationsområde söder om Mjölby och i riksintressant kulturmiljö och natur i Åsbodalen. Passerar 100 meter från villaområde i Boxholm och berör också fastigheter i Sommen.

Östra alternativet 2:

Identiskt med östra alternativet 1 frånsett att det söder om Sommen går rakt söderut och sammanfaller med mittenalternativ 2 söderut till Gripenberg.

Kostnad: 1,45 miljarder (1,85 vid dubbelspår).

Längd: 47 km.

Anslutning: Kan anslutas till den befintliga östra stambanan i Sommen.

Korsningar/broar: 22 st (vägar 17, järnväg 1, vattendrag 4).

Tunnlar: En tunnel, 700 meter.

Övrigt: Är det alternativ som Banverket anser ger störst samhällsekonomisk lönsamhet.

Foto: JAN CHRISTER PERSSON

— Hur blir det här då? Per Åleheim och Fredrik Djärv ska just kolla det som står i i ugnen.

16/6 1995

Eleverna tar över i skolköket

BOXHOLM

Där, i Stenbockskolans skolkök, hittar vi pajexperten Anna Nylander i full aktivitet. Och Fredrik Djärv som experimenterar mycket då han lagar mat. Och Maria Fransson som gillar det goda korgbrödet.

— Mums! Maria Fransson älskar korgbrödet som de unga kursdeltagarna bakat.

Ett trettiotal av eleverna från högstadiet deltar under några dagar i en matlagningskurs för tonåringar, ordnad av Stiftelsen Livsmedelsbranschen.

— Vi står för de större ekonomiska åtagandena, medan deltagande kommuner svarar för lokaler och lärare, säger Christina Möller hos stiftelsen.

Gillar experiment

I år deltar 120 skolor runtom i landet i dessa "Matstudior".

— I Boxholm är vi med för första gången, berättar hushållslärare Christina Stigenhed. Hon tycker det är bra uppslutning bland eleverna, som frivilligt använder en del av sommarlovet för att lära sig mera om matlagning.

Fredrik Djärv brukar fixa till en hel del olika maträtter hemma.

— Det brukar bli mest spaghetti, men ibland steker jag också någon köttbit. Jag tycker om att experimentera. Hur kommer det att smaka om jag gör si eller så?

— Ungefär som i kemin, en massa experiment.

Stekar och lax

Vi träffar Maria Fransson då hon provsmakar det korgbröd som bakats under kursen. Även tillhörande rabarberdricka har eleverna blandat till.

— Mums va gott, tycker Maria och avser både bröd och dricka.

Correns medarbetare blir bjudna. Och det är bara att instämma!

Anna Nylander gillar paj och passar naturligtvis på fixa till en sådan.

— Men jag lagar också sådant som vi normalt inte brukar hinna med i skolköket under terminerna, exempelvis stekar och gravad lax. Det är meningen att vi skall hinna med en hel del sånt på den här kursen.

På torsdags förmiddagen förberedde eleverna dels dagens lunch, dels den sommarbuffé som de bjuder på på måndag kväll. Då får alla ta med sig två kamrater var, och dessutom dyker flera politiker upp, även skolchefen.

I kursen ingår vidare olika studiebesök, bl a på Bleckenstad gård och Arla Food i Mjölby.

— Eleverna har också fått gå ut i affärerna och handla alla de råvaror och ingredienser som behövs till de olika rätterna, berättar hushållslärare Elisabet Davidsson.

— Allt för att de ska få en så god inblick som möjligt i vad som krävs för att skapa god, näringsriktig mat.

SVANTE STRÖMBERG

Magdalena Gärdh förbereder rullader, med lite hjälp av hushållslärare Elisabet Davidsson.

Full fart på vägbygget i Boxholm

17/6 1995

BOXHOLM

Enorma grushögar och lika djupa gropar präglar stora delar av en 1,5 km lång sträcka mellan Boxholms centrum och järnvägen. Det är Skanska Sydöst AB som på Vägverkets uppdrag bygger denna del av nya riksväg 32, som ska minska trafiken genom centrum.

Totalt rör sig Skanskas uppdrag om satsningar på 23 miljoner kr, och då ingår även en del andra uppdrag, till exempel att renovera bron på Malexandervägen över järnvägen.

Bron får bland annat ny beläggning, och så blir det en rejäl gång- och cykelväg.

Jättelika schaktmassor

I projektet ingår vidare en gång- och cykelväg från centrum till blivande pendeltågsstationen i en tunnel under nya riksväg 32.

I planerna ligger också att anlägga en anslutningsväg från nuvarande 32:an i centrala Boxholm till den nya 32:an. En rondell mitt i centrum ingår dessutom i arbetet.

Torgny Mantefors hos Skanska Sydöst AB berättar att arbetena genererar enorma mängder schaktmassor — 53 000 kbm jord och 11 000 kbm berg.

— Och så kan jag nämna att det blir en yta på 43 000 kvm som skall beläggas.

20 personer sysselsatta

— De stora investeringarna gör givetvis att en hel del arbetskraft måste till. För närvarande arbetar 20 personer i Boxholms centrum.

Gång- och cykelvägen till stationen är klar redan i augusti, och 32:ans nya sträckning genom centrum står färdig i november.

Och anslutningsvägen från gamla till nya 32:an skall stå klar nästa sommar. 23-miljonersprojektets alla delar är slutförda i november nästa år.

SVANTE STRÖMBERG

Foto: JAN CHRISTER PERSSON

Det är full aktivitet i Boxholms centrum där Vägverket bl a låter bygga en ny sträckning för väg 32 mellan centrum och järnvägen. En anslutningsväg mellan nuvarande och nya 32:an ingår också i projektet.

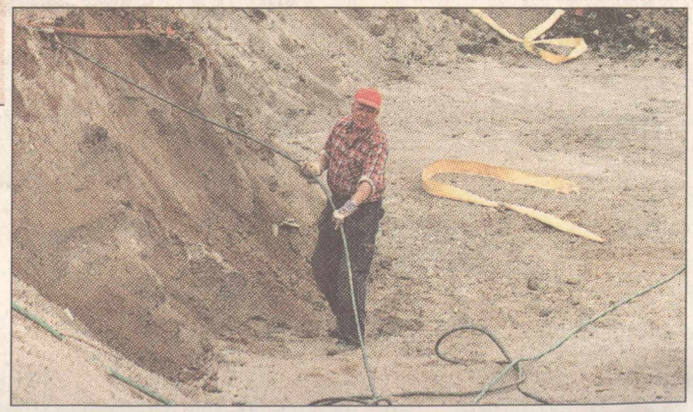

Bengt Boström, Borensberg, en av de 20 personer som för närvarande arbetar med 23-miljonersprojektet.

MJÖLBY

Sommarmöte i

V Harg 18/6 1

musik. K

Missi

Krav från kultur- och naturvänner i Boxholm: 19/6 1995

Folkomrösta om järnvägen

STRÅLSNÄS

I dagarna får kommunikationsminister Ines Uusmann ett argt brev från partivännen Johan Birath i Boxholm. Snart får också kommunalrådet Eva Karlsson ett brev med krav om folkomröstning i den redan infekterade frågan om järnvägen Sya-Gripenberg.

Samma dag är det meningen att de ansvariga kommunalrådden i Tranås och Mjölby ska få var sitt brev från järnvägsmotståndarna. Enligt kommunallagen ska folkomröstning anordnas om fem procent av kommuninvånarna kräver det. Man har på ett par dagar samlat in över två tusen namn som stödjer förslaget.

Bakom det här står föreningen Kultur- och naturvännerna i Boxholm.

Föreningen har funnits ett tag men legat lågt i väntan på offentliggörandet av det nya järnvägsförslaget. När detta kom häromdagen mobiliserades föreningen.

Rusta stambanan

Föreningens syfte är, enligt dess stadgar, att förhindra all byggnation av snabbtågsjärnväg mellan Tranås och Mjölby, det vill säga Sya-Gripenbergsbanan. Och man vill, med alla lagliga medel som står till buds, förhindra alla Banverkets alternativa sträckningar. Föreningen förordar i stället en upprustning och rätning av nuvarande stambanan.

I sitt välartikulerade brev till kommunikationsministern tar Johan Birath upp sin klämda roll som s-politiker och menar att det bara är portföljbärarna på väg till Bryssel som kommer att ha nytta av den nya järnvägen medan så kallat vanligt folk inte ens kan ta sig ur det egna länet till rimliga kostnader.

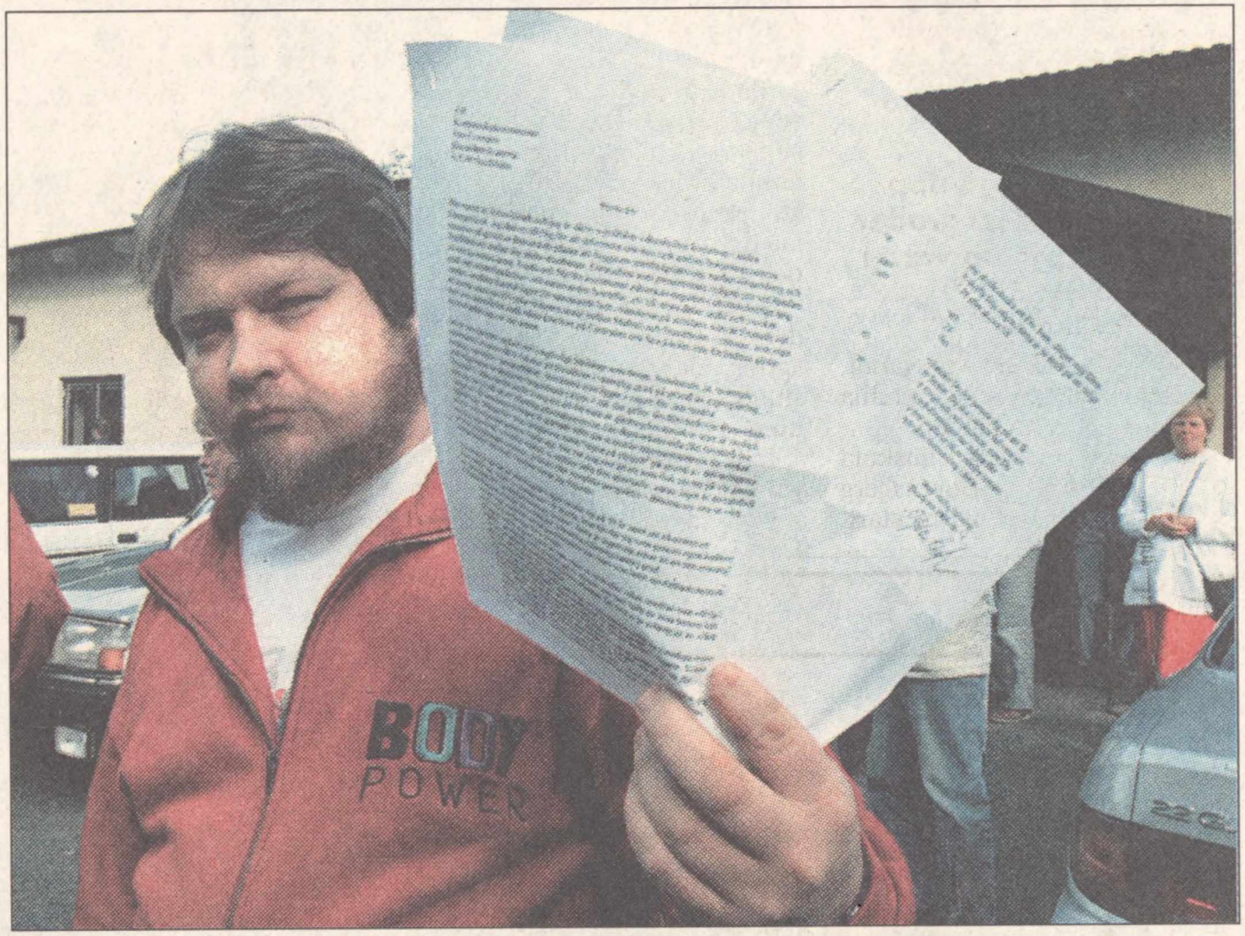

Foto: JAN-CHRISTER PERSSON

Johan Birath i Boxholm har skrivit brev till partikamraten och kommunikationsministern Ines Uusmann. "I subsidiaritetens och den demokratiska socialismens namn: lägg ner Sya-Gripenbergsprojektet!" skriver han bland annat.

"En gräddfil"

När den nya järnvägen byggts kommer inte tågen att stanna i Mjölby, Boxholm och Tranås längre. De människor som får den nya järnvägen genom sitt landskap kan inte ens ta del av den tidsvinst på nio minuter som sägs vara ett av motiven för att bygga den.

— Järnvägen Sya-Gripenberg är en gräddfil, hävdar Johan Birath. Men vi ska stoppa den till varje pris.

Han får medhåll från alla som samlades i Ingemarsgården i Strålsnäs där föreningen hade möte i går eftermiddag. Hela salen var proppfull med människor som är emot järnvägen.

Drar åt samma håll

Särskilt inbjudna var representanter från Sya, Mjölby och Tranås. Taktiken är nämligen att alla ska dra åt samma håll och säga nej till samtliga alternativ till nya järnvägssträckningar.

Johan Birath som bor intill stambanan har räknat godståg de senaste nätterna när han legat vaken och grubblat och smidit planer.

Han hävdar att Banverkets uppgifter om antalet godståg inte stämmer och tror att det finns fler osäkra beräkningar i utredningen.

Läkaren Reidar Larsson klagar över Banverkets decibelmätningar samt sättet att beräkna de bullernivåer som de framtida höghastighetstågen kommer att åstadkomma. Det är inte mycket som stämmer, menar han.

Även de ekonomiska beräkningarna i Banverkets förslag kommer nu att nagelfaras.

— Det gäller bara att sätta ett pris på natur, kultur och människor, hävdar naturvännen och författaren Göran Bergengren. Vi vill inte ha ett samhälle som inte tar hänsyn till sådana värden.

LENA LEVIN

Ydre välkomnar Urko i Boxholm

21/6 1995

BOXHOLM

"En skulptur av Urkon hör hemma i Ydre och inte i Boxholm."

Så hette det i Boxholm i vintras. Men i Ydre tycker man gott att Urkon kan stå i Dalstorp i Boxholm.

Bara den ser tilltalande ut så att den blir ett positivt minne.

Det framgår nu av ett yttrande från Ydre kultur- och fritidsnämnd till Boxholms motsvarande nämnd.

Förslaget från elverksdirektör Lennarth Jerse är att Dalstorps informationsplats vid riksväg 32 ska begåvas med en jättelik skulptur av Urkon, eller Sommakoa som den också kallas.

Han presenterade i vintras en skiss gjord av konstnär Mohammad Yassin.

En oenig kommunstyrelse sågade tidigt förslaget. Kommunen var, meddelades det, inte villig att upplåta mark för skulpturen.

Kultur- och fritidsnämnden har också varit kritisk. Här har man ändå velat hålla en dörr öppen för fortsatt diskussion.

Nämnden beslutade i mars att ta reda på Ydre och Tranås kommuners inställning till förslaget och placeringen i Boxholm.

Undanglidande svar

Nu har båda kommunerna svarat. Tranås svar är undanglidande och lyder kort och gott att "eftersom Sommakoa rent kulturhistoriskt har sitt ursprung i Ydre är det lämpligt att Ydre kommun i första hand yttrar sig i ärendet".

— Fritidsnämndens ledamöter tycker, liksom jag själv, att idén som sådan är värd att ta vara på som en möjlig turistattraktion. Men kanske ska Urkon placeras i Ydre, kommenterar Tranås kommuns fritidschef Curt Svensson.

Ydre har svarat efter Tranås och säger inledningsvis att kon tillhör förvisso hela Sommenbygdsområdet även om hennes håla finns i Ydre.

— Att på olika sätt sprida kännedom om vår trakts gemensamma saga-/sägentraditioner kan inte vara fel. Dalstorps informationsplats i Boxholm är ett lysande exempel på vad som kan göras med rätt sorts engagemang! Vi ser gärna att denna plats på ett bra sätt beskriver och berättar än mer om vår gemensamma Sommenbygd än vad som görs i dag, skriver Ydrenämnden.

— Vi vill därför föreslå att den omkringliggande parken smyckas konstnärligt med figurer/statyer som åskådliggör våra muntliga traditioner. Här ryms inte bara Urkon utan även jättarna, trollen och sjöväsena.

Underkänner förslaget

Efter detta dras dock rullgardinen ner för det konkreta förslaget till skulptur.

Det motsätter sig Ydrepolitikerna bestämt. Mellan raderna går det att utläsa att både utseendet och storleken får underkänt.

— Sagoväsena måste skapas av erkända konstnärer som förmår lyfta fantasin och ge dessa sägner sin djupaste mening — den folkliga traditionens mystik och vidskepelse, skriver Ydrepolitikerna.

KARL-JOHAN NORÉN

Historiska utflykter i Boxholmstrakten

21/6 1995

Bästa läsare! Denna historiska utflykt fyller två funktioner. Den är dels tänkt att berätta ursprunget till festplatsen Granforsen, dels förmedla nygammal kunskap om hur man ska förhålla sig till bordets gåvor - den goda maten. Den röda tråden må vara till bristningsgränsen uttunnad i denna skildring, men så är det ofta i hembygdsforskarens förbryllande värld!

Nybyggaren i Granforsen

1785 övertog en optimistisk smålänning halva Ryckelsby gästgivaregård. Han var ursprungligen från Alvestad och han hette Anders Andersson. Tidigare hade han varit hemmansbrukare i Lönsås men av någon anledning drogs han till våra vackra trakter. Han var gift och hade barn, men bara en dotter - Stina - fick överleva barndomen. Hon var vid inflyttningen till Ekeby socken bara två år gammal. Frun i huset hette Maria Andersdotter, även hon född småländska vilket inte behöver vara någon nackdel. Jag är själv gift med en dylik...

Så värst bra gick det nu inte för Andersson med familj på det nya stället. Det gick raskt utför, och för att få styrsel på sin trassliga ekonomi bestämde sig husfadern för att ta värvning. 1789 fick han bege sig till Finland och kriget mot den otäcke ryssen. Han överlevde umbärandena i öster, och kyrkboken berättar om hur han med försvagad hälsa eftertänksam kom tillbaka efter krigets slut. Hans yrkesbana inom det militära var dock över, och i stället fick han dra sig fram genom att syssla med lite av varje. Han snickrade, skodde hästar och lärde traktens små barn att läsa.

Genom sin flit skaffade sig Anders ett gott rykte, och han var vid ett tillfälle till och med påtänkt som kyrkoväktare - en förtroendesyssla då som nu. Sträck på er, herrar Rickardsson och Olefalk med flera. På lediga stunder var han sysselsatt med att uppföra en ny bostad åt sin lilla familj. 1794 var nybygget färdigt och det fick namnet Granforsen. Det lilla torpet med dess omedelbara omgivning måste ha gjort ett rejält intryck på herrarna av rang, för han fick till följd av sin nybyggargärning patriotiska sällskapets hederspenning. Huset var en liten stugbyggning med storstuga, kammare och förstuga. Dessutom hade han på sin jordplätt uppfört en liten loge och två små lador samt ett fähus. Det lilla torpet blomstrade.

Dottern i huset blir giftasvuxden

Dottern Stina växer upp till en ung skönhet. Så småningom är hon att betrakta som giftasvuxen, och hon finner - eller blir funnen av - en ung skomakare, Gustaf Frinnberg från Grebo på Mulebo ägor. Till honom flyttar hon efter att de har gift sig i september 1810. Den äktenskapliga lyckan resulterar som brukligt är i en rad små barn, inom några år har de tre stycken.

Gamle Anders Andersson i Granforsen får dessvärre aldrig se något av sina barnbarn. I juni 1811 ändar lungsoten - den store mandråparen - hans liv, och hans änka Maria får ensam bo kvar på Granforsen innan hon själv i maj 1818 tynar bort i battusot. Kyrkoherde Ekmarck - en av de mest omtyckta prästerna socknen har haft - skriver i sin dödsnotis över henne: "...måste 1811 sakna det nöje hon efter åtskilliga bepröfvelser gjorde, har sedan som from Enka under långsam vattusot aftynat, och uptogs af Guds Nåd till Himlaglädjen, lemnande sitt sista jordiska hemställe i arf åt sin enda efterlefvande dotter Mäster Frinbergs hustru."

Johan Birath

Fortsättning följer nästa vecka i Kommun Kuriren.

Mäklarsamfundet

Ödeshög

Villa belägen på underbar, lummig tomt 1.339 m². nära centrum. Rymlig samvarodel m vard.rum, matrum, kök, 5 övriga rum. Bad & wc i båda plan. Stor terass & altan. Källare m pannrum, tvättstuga, hobbyrum mm.

På landet

Gediget bostadshus mellan Mjölby-Ödeshög. 4 rok, mer kan inredas. Fräscha hygienutr. Panna för ved/el/olja m acktank. Garage för 3 bilar, jordkällare & uthus. Stor parkliknande tomt.

Billigt boende

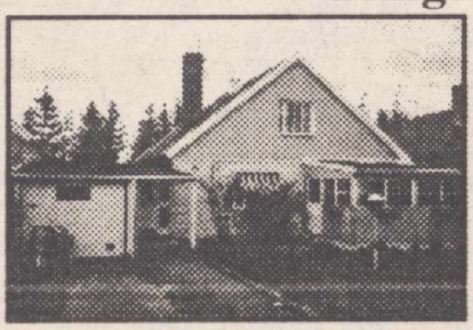

i kedjehusvilla 125 m². 5 rok, badrum, duschrum & bastu. Stor förrådsdel m garge lämplig som hobbyverkstad. Tomt 533 m². Pris 275.000:-

Ödeshögs Fastighetsbyrå

St. Torget 3, 599 00 Ödeshög.
Telefon 0144-118 40

Hans Nyberg

Mannen som stångades ihjäl

Olyckan skedde i jobbet

21/6 1995

MJÖLBY

Dödsolyckan i måndags då en man stångades ihjäl av tjurar klassas som en arbetsplatsolycka. Energiverkschef Lennarth Jerse är skakad över att ha mist en medarbetare i samband med ett rent rutinuppdrag.

Den 52-årige mannen arbetade för Boxholm Energi och var ute för att inspektera rötskador på elledningarnas trästolpar. Ett rutinarbete som innebär att man följer linjegatan över skogs-, ängs- och betesmark. Arbetet utförs av energiverket varje vår och av en enda person.

Det var på en inhägnad äng den tragiska olyckan inträffade vid lunchtid på måndagen.

— Vi kunde inte tänka oss att någonting så hemskt skulle kunna inträffa, säger energiverkets chef Lennarth Jerse, som i går bevistade en minnesstund på olycksplatsen.

Uppretad

— Alla som arbetar hos oss är kvalificerade och vana vid djur och natur. Men olycksfall kan ingen kan råda över. Det här har tagit oss oerhört hårt allesammans.

Fallet går nu automatiskt till yrkesinspektionen eftersom olyckan inträffade i arbetet.

Tjurarnas ägare, Ulf Pettersson, har ingen förklaring till det inträffade.

— Jag har 85 tjurar, och inget djur har visat sådana här aggressiva tendenser tidigare, säger han.

— Man kan bara spekulera. Vi flyttade två stora tjurar ur hagen dagen före den tragiska olyckan. En teori är att en kamp om ledarskapet brutit ut, och att det kan ha spelat in. Det slår ju över för människor och det kan det göra för djur också, fortsätter Ulf Pettersson.

Intill hagen bor Inge och Els-Marie Godhe. De var på väg till skogen när de såg den 52-årige mannen gå på ängen. När de kom tillbaka en timme senare låg mannen framstupa, omringad av tre tjurar.

— En av tjurarna var uppretad, den stångade i luften och frustade, berättar Inge. Den måste ha blivit tokig av någon anledning. De två andra verkade passiva.

Hjärtat hade stannat

— Tjurarna är snälla i vanliga fall, vi brukar till och med mata dem med äpplen. Inge och Els-Marie ringde efter räddningstjänsten som anlände kort därefter.

Ambulansmannen distraherade den ilskna tjuren så att två sjukvårdare kunde släpa ut mannen ur hagen. Sjukvårdarna lyckades få i gång mannens hjärta, som hade stannat, men hans liv stod inte att rädda. Han avled på Motala lasarett.

Den aggressiva tjuren avlivades på platsen strax efter olyckan.

PETER BIRO

FOTNOT: Se även sidan B1.

Foto: PETER BIRO

Det var här, på en äng utanför Hogstad, som olyckan inträffade. I går hölls en minnesstund för den förolyckade 52-åringen.

Norén klampar på

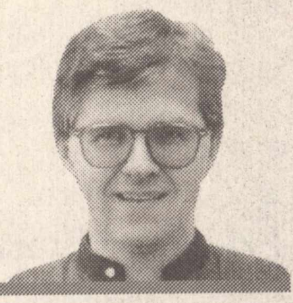

KARL-JOHAN NOREN

Ska Loket våga leda auktionen?

Om Ekebyborna åker till Ekebyborna åker de då till sina grannar i Ekeby eller åker de till Ekebyborna utanför Motala?

Det tål att tänka på.

Det är mycket man kan fundera över. Sommaren inbjuder till små opretentiösa småfunderingar.

Vilket bokförlag är det som heter Siab som det står med stora bokstäver på biblioteksbarackerna i Boxholm? Är det Siab som ger ut tegelstensromaner?

Hur kunde Johan Birath säga i kommunfullmäktige att han genom att ha engagerat sig i en aktionsgrupp mot planerna på en ny järnväg inte startade något rosornas krig?

Har han inte hört talas om rallarrosor?

Framför allt funderar jag på Loket. Ska han våga sig hit 9 juli och leda välgörenhetsauktionen i Malexander som överenskommet är? Han kanske blir lynchad om han kommer mitt i den värsta opinionsstormen mot järnvägen?

Foto: JAN CHRISTER PERSSON

Vågar Loket komma till järnvägsmotståndets förlovade bygd?

Apropå järnvägen och politik så har jag ofta grunnat på vad folk i folkpartiet står för. Nu tror jag att jag vågar lansera en teori.

Folk står för att folkpartisterna är som folk är mest, det vill säga de är sig själva närmast.

Folkpartisterna säger att det östra järnvägsalternativet är sämst.

Det kan ha, har jag funderat ut, ett litet, litet samband med att varenda folkpartist som stod på den senaste valsedeln i kommunvalet skulle bli personligen mer berörd av det östra än de mellersta eller västra alternativen.

Nåja, folkpartister i Boxholm är så pass sällsynta att de också borde vara ett skyddsvärt riksintresse, så inte ska jag sitta här vid min dator och vara spydig.

Jag funderar vidare. På till exempel Stockholm Marathon. Såg ni vilken jättefin tid Niklas Nordquist på ICA i Boxholm gjorde? 3.04,55 och 625:e löpare i mål bland över 11 000 startande. Fanns det inte förr i affärerna någonting som hette springpojk. Skulle vi inte kunde återinföra denna titel nu. "Handlarns springpojk", det låter väl kärnsvenskt och rejält.

Själv deltog jag också i maratonloppet för första gången och skryter villigt och glatt med att jag tog mig runt.

Alla skiner dock inte upp som en sol när man nämner detta. Stötte på midsommarafton samman med förre komministern i Åsbo, Claes Klingberg, numera kyrkoherde och kontraktsprost i Blekinge med tillägnad prosterlig rundör, och råkade nämna detta med maratonloppet.

Han tittade sorgset på mig, ruskade på huvudet och plockade ordlöst upp en cigarett, jag tror det var en Camel utan filter, för att markera så stor distans han för ögonblicket förmådde.

"Musiken har räddat mig från idrotten", står det på Tomas Fristedts bil.

Har Klingberg motorcykeln kvar? Vad står det i så fall på den? "Teologin har frälst mig från friskspörten" eller "Spar benen, åk båge — Harley var Davids son".

Urkon är också något som det bara inte går att låta bli att fundera över. Hur ska detta sluta?

Kommunstyrelsen sa på en gång i vintras att kommunen inte upplåter mark för kon på Dalstorp men det fick inte kultur- och fritidsnämnden att släppa tanken.

Går det att skulptera Urkon så att den blir en folksägnens motsvarighet till barnsagans Karlsson på taket med propeller och allt?

Lennarth Jerse, Urkons främste tillskyndare, brukar kunna lösa det mesta.

Vem vet. Han kanske har ett uppladdningsbart propellerbatteri att stoppa in i krävan på Sommakoa.

Om hon får sväva fritt i luften behövs det ju ingen markägarupplåtelse. Fiffigt, va.

Värdshuset förblev osålt

BOXHOLM 29/6 1995

Kronofogdemyndigheten gick på onsdagen bet på att sälja två krogfastigheter i Boxholm på exekutiv auktion i Motala.

Det före detta värdshuset på Tranåsvägen 14 (senast inrymt Bocksholms Wärdshus AB som gick i konkurs i mars i fjol) saknades det helt bud på.

Ett nytt försök görs till hösten om inte konkursförvaltaren, advokat Bo-Erik Sållarp, dessförinnan lyckas sälja fastigheten på eget bevåg.

Fastigheten Boxholm Sättertorp 1:18, med adress Storgatan 11 och i folkmun kallat "Fridas", fanns det ett bud på. Det lades av Bo Thudeén Fastigheter AB, Boxholm, och var på 360 000 kr.

Föreningsbanken Kredit AB, pantborgenär med vetorätt, ansåg att budet var för lågt och stoppade försäljningen.

Marknadsvärdet på detta tvåplanshus mitt i centrala Boxholm hade före auktionen satts till 700 000 kronor.

I "Fridas" finns det en restaurang, kontorslokal och flera lägenheter. Restaurangen och lägenheterna är uthyrda.

Fastigheten ägs av Maria Eriksson. Den har begärts utmätt av två långivare. Ett nytt försök att sälja fastigheten exekutivt görs sannolikt till hösten.

KARL-JOHAN NORÉN

Byggnadsnämnden vill i det längsta undvika rivning av laboratoriebyggnaden. Foto: KARL-JOHAN NORÉN

Inget rivningslov för laboratoriet

BOXHOLM

Boxholms byggnadsnämnd är inte beredd att ge rivningslov för Boxholms AB:s gamla laboratoriebyggnad från sekelskiftet. Först ska alla andra möjligheter uttömmas.

På majsammanträdet blev beslutet att ärendet skulle läggas åt sidan en månad för utredning av bevarandevärdet.

Efter kontakter med länsmuseet och kultur- och fritidsnämnden har nämnden kommit fram till att den röda tegelbyggnaden har ett bevarandevärde även om den inte är K-märkt.

Nu har junisammanträdet hållits, och det slutade med att nämnden beslutade att ge kommunstyrelsen i uppdrag "att utreda möjligheten till ett bevarande av byggnaden".

I klartext betyder det att kommunledningen får i uppdrag att diskutera frågan med fastighetsägaren.

Till byggnadsnämndens förhoppningar hör att byggnaden, som i dag står tom, ska kunna användas till något samhälleligt ändamål. I dag står den bara och kostar fastighetsägaren pengar.

Laboratoriet är beläget vid Svartån mitt emot Fundias huvudkontor.

KARL-JOHAN NORÉN

Nya revisorer för kyrkan

81/6 1995

BOXHOLM

Kyrkofullmäktige i Ekeby kyrkliga samfällighet valde i veckan Elsa Gustafsson, Ekeby, och Olle Rosenlöv, Boxholm, till nya förtroendevalda revisorer för perioden 1995—1997.

Sören Andersson, Boxholm, och Ola Pettersson, Malexander, hade båda avsagt sig uppdragen.

Det kan tyckas konstigt när de omvaldes för en ny treårsperiod så sent som för ett halvår sedan.

— Fastän vi inte ville ställa upp för omval ytterligare en period så omvaldes vi ändå genom ett misstag eller missförstånd. Det gick av bara farten. Det är enda förklaringen till att vi nu stiger av, säger Sören Andersson.

Samfällighetens räkenskaper synas också av en auktoriserad revisor.

BOXHOLM

Lgh uthyres Boxholm
i mindre hyreshus på 4 lgh, centralt och lugnt läge, 2 r o k, 55 kvm, ledig omgående.
Tel 0140-300 28

Auktion i Boxholm
Söndag 2 juli kl 13.00.
Se annons i dagens ÖC.
Boxholms Auktionstjänst

MALEXANDERS KYRKA
Njut av musik i sommarnatten
Lördag 1 juli kl 23.00
Lars Wallin, trumpet m m
Albin Fronczak, orgel m m
"Från barock till visor"
Präst Anders Källming

Onsdag 5 juli kl 19.00
Södra Sand alt Birgittastugan
Birgitta Sökjers kväll med sång (Tove Dahlberg) och lyrik av Giovanni Lindeberg.
Präst: Stig Andersson
SKS och Sommarkyrkan

BOXHOLMS KOMMUN informerar
Under tiden 1995-07-03–28 har kommunens växel begränsat öppethållande.
Växeln är öppen kl 08.30–12.00 samt 13.00–15.00.
Använd gärna de direktnummer som finns i telefonkatalogen m fl ställen.
KOMMUNSTYRELSEN